

جۇڭخۇا مىللىتى چوڭ ئائىلىسى

◀◀ **يېڭى جۇڭگونىڭ قاينام . ئاقشەنلىق بىللىرى** ▶▶

1955 - يىلى 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنى، يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىن قۇرۇلغان بىرىنچى ئۆلكە دەرىجىلىك مىللىي ئاپتونومىيەلىك جاي — شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىنىڭ قۇرۇلغانلىقى جاكارلاندى. 1965 - يىلىغا كەلگەندە، يېڭى جۇڭگو قۇرۇلۇشتىن ئىلگىرىلا قۇرۇلغان ئىچكى موڭغۇل ئاپتونوم رايونىنى قوشقاندا، دۆلتىمىزدە جەمئىي بەش مىللىي ئاپتونوم رايون قۇرۇلدى .

بىرلىككە كەلگەن جۇمھۇرىيەت راكمىسى ئىچىدە مىللىي رايون ئاپتونومىيە تۈزۈمىنى يولغا قويۇش يېڭى جۇڭگونىڭ بىر تۈرلۈك تۈپ سىيا-سىي تۈزۈمى. «جۇڭگو خەلق سىياسىي مەسلىھەت كېڭىشى ئورتاق پروگراممىسى» لايىھەسىنى تەي-يارلىغان چاغدا، دۆلتىمىزدە خەنزۇلارنىڭ نوپۇسىنىڭ مۇتلەق كۆپ سانىنى ئىگىلەيدىغانلىقى، ھەرقايسى مىل-مەلئەردە «چوڭ دائىرىدە ئارىلىشىپ ئولتۇراقلىشىد-غان، كىچىك دائىرىدە توپلىشىپ ئولتۇراقلىشىدىغان» ئالاھىدىلىك كۆرۈلگەنلىكىنى ئويلىشىپ، جۇڭگو كوم-مۇنىستىك پارتىيەسى مەركىزي كومىتېتى دۆلتىمىز-دە مىللىي رايون ئاپتونومىيە تۈزۈمىنى يولغا قو-يۇشنى قارار قىلدى .

«ئورتاق پروگرامما»دا مۇنۇلار ئېنىق بەلگە-

سوتسىيالىستىك ئۆزگەرتىش تاماملاندى

◀◀ **يېڭى جۇڭگونىڭ قاينام . ئاقشەنلىق بىللىرى** ▶▶

1956 - يىلى 1 - ئاينىڭ 15 - كۈنى، بېيجىڭنىڭ ھەرقايسى ساھەلىرىدىكى 200 مىڭدىن ئارتۇق كىشى تىيەنگەنەين مەيدانىدا سوتسىيالىستىك ئۆز-گەرتىش غەلبىسىنى تەبرىكلەش بىر لەشمە كۆڭۈل ئېچىش يىغىنى ئۆتكۈزدى . ماۋ زېدۇڭ ۋە مەركىز-دىكى باشقا رەھبىرىي يولداشلار يىغىنغا قاتناشتى . بېيجىڭ شەھىرىنىڭ شەھەر باشلىقى پېڭ جىن يىغىندا مۇنداق جاكارلىدى : بىزنىڭ پايتەختىمىز سوتسىيالىس-تىك جەمئىيەتكە كىردى . جۇڭگو زېمىنىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدا پانۇسلار، لېنىتلار ئېسىلىپ، داڭا - دۇمباق ئاۋازى كۆككە ياڭراپ، سوتسىيالىستىك ئۆزگەرتىش-نىڭ غەلبىلىك تاماملانغانلىقى تەبرىكلەندى .

سوتسىيالىزم يولىدا بىڭشى جۇڭگو خەلقىنىڭ تارىختى تاللىشى . 1953 - يىلى، جۇڭگو كوممۇنىس-تىك پارتىيەسى مەركىزي كومىتېتى ئۆتكۈنچى دەۋردىكى باش لۇشىيەننى رەسىي ئوتتۇرىغا قويدى . باش لۇشىەننىڭ يېتەكچىلىكىدە، سوتسىيا-لىستىك ئۆزگەرتىش ئېلىپ بېرىلىشقا باشلىدى . يېزا ئىگىلىكى ئۇزۇنارازا ياردەم بېرىش گۇرۇپپىسى، تۆۋەن دەرىجىلىك يېزا ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ھەمكارلىق كوپراتىپى، يۇقىرى دەرىجىلىك يېزا

لەندى: «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى چىگراسى ئىچىدىكى ھەرقايسى مىللەتلەر بىردەك باراۋەر، ئىتتىپاقلىشىش، ئۆزئارا ياردەملىشىش... يولغا قو-يۇلۇپ، جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى ھەرقايسى مىللەتلەرنىڭ دوستانە ھەمكارلىق چوڭ ئائىلىسىگە ئايلاندى» «ھەرقايسى ئاز سانلىق مىللەتلەر توپ-لىشىپ ئولتۇراقلاشقان رايونلار چوقۇم مىللىي رايون ئاپتونومىيەسىنى يولغا قويۇپ، توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان مىللەتلەر نوپۇسىنىڭ قانچىلىكلىكى ۋە رايوننىڭ چوڭ - كىچىكلىكىگە ئاساسەن، ئايرىم - ئايرىم ھالدا تۈرلۈك مىللىي ئاپتونومىيە-لىك ئورگان قۇرۇشى كېرەك.» 1962 - يىلى 2 - ئايدا مەمۇرىي ئىشلار كېڭىشى «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ مىللىي رايون ئاپتونومىيەسىنى يولغا قويۇش تېزىسى»نى ماقۇللاپ، مىللىي ئاپتو-نومىيەلىك جايلارنىڭ تەسىس قىلىنىشى ۋە مەمۇ-رىي ئورنى توغرىسىدا بەلگىلەمە چىقاردى .

مىللىي رايون ئاپتونومىيە تۈزۈمى ۋە بىر يۈرۈش ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇن كېلىدىغان مىللىي سە-ياسەتلەرنىڭ يولغا قويۇلۇشى كۆچمەن چارۋىچە-لىق ھالىتىدە تۇرۇۋاتقان ئاز سانلىق مىللەتلەرنى ئولتۇراقلىشىپ مەدەنىي، بەختلىك تۇرمۇش كەچۈ-رۈشى شارائىتى بىلەن تەمىنلىدى . ئەۋلادىمۇ ئەۋلاد ئوۋچىلىق قىلىپ كەلگەن ئورونچولار ئولتۇراقلا-دى .

ئىگىلىك ئىشلەپچىقىرىش ھەمكارلىق كوپراتىپىدىن ئىبارەت بىرقانچە باسقۇچنى بىردەك باشتىن كە-چۈردى : قول سانائىتى ئىشلەپچىقىرىش ھەمكار-لىق گۇرۇپپىسى، قول سانائەت تەمىنات - سودا ھەمكارلىق كوپراتىپى، قول سانائەت ئىشلەپچىق-رىش ھەمكارلىق كوپراتىپىدىن ئىبارەت بىرقانچە باسقۇچنى بىردەك باشتىن كەچۈردى : كاپىتالىستىك سودا - سانائەت تۆۋەن دەرىجىلىك دۆلەت كاپىتالىزمى شەكلى(بىرتۇتاش سېتىۋېلىش، ھۆددە ئېلىپ سېتىش، پىششىقلاش، زاكاز قىلىش)دىن يۇقىرى دەرىجىلىك دۆلەت كاپىتالىزمى شەكلى(ھۆكۈمەت بىلەن خۇسۇ-سىيلار شېرىكچىلىكىگە تەرەققىي قىلىش جەريانىنى ئومۇمىي جەھەتتىن باشتىن كەچۈردى .

سوتسىيالىستىك ئۆزگەرتىش جەريانىدا ھەم ئۇ تاماملانغاندىن كېيىن، دۆلەت ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ «تۆت ئات بويىچە گوغۇت بۇلۇش» ۋە مۇقىم ئۆسۈم تۆلەش ئۇسۇلىنى تىنچ يول بىلەن سېتىۋېلىشنىڭ بەدىلى قىلىپ، خۇسۇسىي سودا - سا-نائەتچىلەرگە 3 مىليارد يۈەندىن كۆپرەك پۇل تۆلەپ بەردى، بۇ، ئۇلارنىڭ ئەسلىدىكى مۇلۇك ئومۇمىي سوممىسىدىن ئېشىپ كەتتى . بۇ ئۇسۇل مىللىي بۇرژۇئازىيەنىڭ ھىمايىسىگە ئېرىشتى . 1956 - يىلىنىڭ ئاخىرىغا كەلگەندە، ھەمكار-

شىش ئورنى قۇرۇپ، خۇشال - خۇرام ھالدا يېڭى ئۆيلەرگە كۆچۈپ كىردى . ئۇزاق مۇددەت قەدد-مى ئورمانلىقنى ماكان، ھايۋانات تېرىسىنى يېپىنچا قىلىپ، ياۋا مېۋىلەر بىلەن ئالچىقنى بېسىپ، ئېچىچە-ئىشلىق تۇرمۇش كەچۈرگەن كۇسۇڭلار ئورمان دېڭىزىدىن چىقىپ، ماكانلىشىپ ئولتۇراقلاشتى . ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى تەربىيەلەش ئۇچۇن، مەمۇرىي ئىشلار كېڭىشى 1950 - يىلى 11 - ئايدا «ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرىنى تەربىيە-لەشنى سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇش لايىھەسى» ۋە «مەركىزي مىللەتلەر شۆبۇەىنى تەييارلىق قىلىپ قۇرۇشنى سىناق تەرىقىسىدە يولغا قويۇش لايىھەسى»نى ماقۇللىدى . 1951 - يىلى 6 - ئاينىڭ 11 - كۈنى، مەركىزي مىللەتلەر شۆبۇەىنىدە رەسىي ئوقۇش باشلاندى، ھەرقايسى جايلارمۇ مىللىي شۆ-بۇەلەرنى قۇردى . ئاز سانلىق مىللەت كادىرلىرى ئارقا - ئارقىدىن ھەر دەرىجىلىك رەھبەرلىك ئورۇنلا-ردىغا قەدەم قويدى . پارتىيە ۋە ھۆكۈمەتنىڭ تىرىش-چانلىقىدا، باراۋەر، ئىتتىپاق، ئۆزئارا ياردەم بېرىد-دى، ئىناق يېڭىچە مىللەتلەر مۇناسۋىتى شەكىللىنىش-كە باشلاپ، مىللىي رايونلارنىڭ جەمئىيىتى، ئىقتىسا-دى، مەدەنىيىتىدە ناھايىتى زور ئىلگىرىلەش بولدى . (شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 9 - ئاينىڭ 13 - كۈنى تېلېگراممىسى)

لىق كوپراتىپىغا قاتناشقان دېھقان ئائىللىرى پۈتۈن مەمەلىكەتتىكى دېھقان ئائىلىسى ئومۇمىي سانىنىڭ %96.3ىگە يەتتى : ھەمكارلىق كوپراتىپى-دىكى قول سانائەت خادىملىرى بارلىق قول سانا-ئەت خادىملىرىنىڭ %91.7ىنى ئىگىلىدى : پۈتۈن مەمەلىكەتتىكى خۇسۇسىي سانائەتچىنىڭ %99ى، خۇسۇسىي سودىگەرنىڭ %82.2ى ئايرىم - ئايرىم ھالدا ھۆكۈمەت بىلەن خۇسۇسىيلار شېرىكچىلىكى ياكى ھەمكارلىق كوپراتىپى يولغا كىرگۈزۈلدى . شۇنىڭ بىلەن جۇڭگو يېزا ئىگىلىكى، قول سانائەت، كاپىتالىستىك سودا - سانائەتنى سوتسىيالىستىك ئۆز-گەرتىشنى ئاساسىي جەھەتتىن تاماملدى . ئىشلەپچىقىرىش ۋاسىتىلىرى ئومۇمىي مۇلۇك-چىلىكى مۇتلەق ئۇستۇنلۇكنى ئىگىلىگەن يېڭى ئىق-تىسادىي بازىسنىڭ ئورنىتىلىشىغا ئەگىشىپ، سوتسى-يالىستىك ئىقتىسادىي تۈزۈلمە، سىياسىي تۈزۈلمە، مائارىپ، ئىلىم - پەن، مەدەنىيەت تۈزۈلمىسى ئا-ساسىي جەھەتتىن شەكىللەندى . سوتسىيالىستىك ئا-ساسىي تۈزۈمنىڭ ئورنىتىلىشى زامانىمىزدىكى جۇڭگونىڭ بارلىق تەرەققىياتى، ئىلگىرلىشىگە تۈزۈم ئۇلى سالدى .

(شىنخۇا ئاگېنتلىقى، بېيجىڭ، 9 - ئاينىڭ 14 - كۈنى تېلېگراممىسى)

ئاپتونوم رايون ئاپتونوم رايونغا قاراشلق ئالىي مەكتەپ پارتكوملىرىنىڭ باش تېما تەربىيەسىدىكى سۈپىيىكتلىق مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلىش سۆھبەت يىغىنى ئاچتى

ۋە بۇرچ تۇيغۇسىنى كۈچەيتىپ، سۈپىيىكتلىق مەسئۇ-لىيىتىنى ھەقىقىي ئادا قىلىپ، پارتىيە ئەزىلىرى - كا-دىرلار، بولۇپمۇ رەھبىرىي كادىرلارنىڭ شى جىنپىڭنىڭ يېڭى دەۋر جۇڭگوچە سوتسىيالىزم ئىدىيەسىنى چوڭقۇر ئۆگىنىشى، ئىززچىللاشتۇرۇشىغا تۈرتكە بولۇپ، سادىق، پاك، مەسئۇلىيەتچان سىياسىي پەزى-لەتنى تاۋلاپ، «تۆت ئاڭ»نى كۈچەيتىپ، «تۆت ئىشەنچ»نى چىڭتىپ، «ئىككىنى قوغداش»نى ئىشقا ئاشۇرۇپ، پارتىيە ئۇچۇن ئادەم تەربىيەلەش، دۆلەت ئۇچۇن ئىختىساسلىقلارنى تەربىيەلەش بۇر-چىنى تېخىمۇ ياخشى زىممىسىگە ئېلىشى كېرەك . يىغىندا مۇنۇنلار تەكىتلەندى: دىققەتنى باش لى-نىيەگە مەركەزلەشتۈرۈشتە چىڭ تۇرۇپ، «ئەسلىي مەقسەتنى ساقلاپ، بۇرچنى زىممىگە ئېلىش، پەرقنى تېپىپ، ئەمەلىيلەشتۈرۈشنى تۇتۇش» باش تەلىپىنى ئومۇمبۇلۇك ئەمەلىيلەشتۈرۈپ، شى جىنپىڭنىڭ يېڭى دەۋر جۇڭگوچە سوتسىيالىزم ئىدىيەسىنى چوڭقۇر ئۆگىنىش، ئىززچىللاشتۇرۇشنى باشتىن - ئاخىر سىڭدۈرۈپ، بىرتۇتاش پىلانلاپ تەڭ كەھمە-يەت بېرىشتە چىڭ تۇرۇپ، جىبىسلاشتۇرۇش، بىر-لىكتە ھەرىكەتلىنىشى يەنىمۇ كۈچەيتىش كېرەك . ئۆگىنىش - تەربىيەنى قانات يايدۇرۇشتا دىققەتنى ئم-دىيەدىكى ئېڭىزلىك مەسلىنى ھەل قىلىشقا مەركەز-لەشتۈرۈپ، تەكشۈرۈپ تەتقىق قىلىشتا قىيىن مەسىلە-نى ھەل قىلىدىغان ئەمەلىي تەدبىر تۈزۈپ، مەسىلە-لىمەرنى تەكشۈرۈش - كۆزىتىشتە ئادەمنى كۆرۈپ، ئىشنى بىلىپ، ئىدىيەنى تونۇپ، تۈزىتىپ ئەمەلىيلەش-تۈرۈشنى قاتتىق تۇتۇپ، ئەمەلىي تۇتۇپ، ئاخىرغىچە

چەيخېيەن ئۇرۇش قەھرىمانلىرى توپى : يامغۇردەك يېغىۋاتقان ئوق ئارىسىدا تەۋەلىكىنىڭ ئاماللىقىنى قوغداش

◀◀ **سەلتەنەتلىك گۈللىشى ئۈچۈن . قەھرىمانلار، قۇربانلار شەجەرىسى** ▶▶

شىنخۇا ئاگېنتلىقى، شىبىياڭ، 8 - ئاينىڭ 31 - كۈنى تېلېگراممىسى(مۇخبىر لى جېڭ) تىيېلىڭ شە-ھىرى لۇڭشۈۋشەن تېغىدا، ئالتە قەھرىمان ساقچى مەڭگۈلۈك ئۇيۇقغا كەتتى. تەزىيە بىلىدۇرگىلى كەلگەن كىشىلەر ھېلىمۇ ئۇلارنىڭ ھېكايىلىرى توغ-رىسىدا سۆزلىشىدۇ، ئۇ، يېڭى جۇڭگو قۇرۇلغاندىن كېيىنكى كۆلىمى ئەڭ چوڭ، ئەڭ ئېچىنشىلىق بىر قېتىملىق ساقچى - باندىت ئېتىشىشى — چەيد-خېيەن ئۇرۇشىدا يۈزبەرگەن كىشى قەلبىنى ئې-چىندۈردىدىغان جەڭ قىلىش ۋە قۇربان بېرىش ئىدى .

40 يىلىنىڭ ئالدىدا، لياۋنىڭ ئۆلكىسىنىڭ تىيېلىڭ شەھىرى چەيخېيەن كەنتىدىكى دۆلەت يولى 102 - لىنىيەسى بويىدا، تىيېلىڭ شەھەرلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى تاپانچا، پىلموت، گىرانات ئىشلىتىپ ھەم تانكىنىڭ ياردىمىدە ئىككى قاراقچىنى ئېتىپ ئۆلتۈرۈپ، تەۋەلىكىنىڭ ئاماللىقىنى قوغدىغان . ئۇرۇشتا بەش خەلق ساقچىسى ۋە بىر قانۇن ساقچە-سى قەھرىمانلارچە قۇربان بولغان .

1979 - يىلى 7 - ئاينىڭ 14 - كۈنى، لياۋنىڭ ئۆلكىلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارسىنىڭ ئو-مۇمىي ئۇقتۇرۇشىغا ئاساسلانغاندا، قوراللىق ئادەم ئۆلتۈرگەن ئىككى ئەر، بىر ئايالدىن ئىبارەت ئۇچ گۇماندار ئىككى تولۇق ئاپتوماتىك مىلتىق، 5000 پاي ئوقنى ئېلىپ، ئادەم ئۆلتۈرگەندىن كېيىن تىيېلىڭ تەۋەسىگە چېچىپ كىرگەن. تىيېلىڭ ساقچى تەرەپ پۈتۈن كۈچى بىلەن توسۇپ تۇتۇشقا دەرھال ساقچى كۈچى تەشكىللىگەن، ساقچى تەرەپ جەمئىي بەش قوغلاپ تۇتۇش گۇرۇپپىد-ىسى تەشكىللىپ، ئايرىم - ئايرىم ھالدا نۇقتىلىق بۆلەكلەردە توسۇشقا ئاتالغان . شۇنىڭ بىلەن بىللە، تىيېلىڭ، كەييۈەن، چاڭئۇ قاتارلىق ناھىيە-لىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارلىرىمۇ ۋوگزال ۋە مۇھىم قاتناش يوللىرىنى تېزلىكتە كونترول قىلغان .

شۇ كۈنى چۈشتىن بۇرۇن سائەت 9دا، ۋىلا-يەتلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى قوماندان-لىقى ئىشتابى بىر مۇھىم ئاخباراتنى تاپشۇرۇۋالغان، تىيېلىڭ ناھىيەسى پىڭ شىياڭبۇ گۇڭشىپىي توشۇش پونكىتى چوڭ ئەترىتى نىشاننىڭ ئىز - دېرىكىنى بايقىغان بولۇپ، قوماندان قوغلاپ تۇتۇش گۇرۇپ-پىسىغا يېتەكچىلىك قىلىپ، تېز سۇرئەتتە توشۇش پونكىتى چوڭ ئەترىتىگە يىغىلغان ھەمدە ئىككى يولغا بۆلۈنگەن، بىر يول، چەيخېيەن كەنتىگە كىرىپ ئۇيەۋتۇي ئاڭتۇرغان، يەنە بىر يول، خاربىن - داچىڭ تاشيولىنى بويلاپ يول بويى قوغ-لىغان. قوغلاپ تۇتۇشقا قاتناشقان خەلق ساقچىلە-رى تاشيول بويىدا گۇمانلىق كىشىلەرنى تەكشۈر-گەندە، ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى بىر ئايال گۇماندارنى بايقىغان ھەم مۇۋەپپەقىيەتلىك تۇتقان . قوماندان بىر گۇرۇپپىنى ئايال گۇماندارنى سوراق قىلىشقا ئورۇنلاشتۇرما قىلغان، قالغان ساقچى كۈچلىرى تاشيول، تۆمۈريولىنىڭ ئىككى تەرىپىنى بويلاپ ئاڭتۇرۇپ، قالغان ئىككى ئەر گۇماندارنىڭ تۆ-مۈريولىدىن كېسىپ ئۆتۈپ، ئېتىزلىققا كىرىپ داۋام-لىق قېچىشنىڭ ئالدىنى ئالغان .

سائەت 9دىن 30 مىنۇت ئۆتكەندە، تىيېلىڭ ۋىلايەتلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارىسى 4 - باشقارمىسىنىڭ مۇئاۋىن باشقارما باشلىقى جۇ دېجۇن قوغلاپ تۇتۇش گۇرۇپپىسىنى باشلاپ، تاشيولنىڭ شەرقىي تەرىپىنى بويلاپ يول بويىدىكى دەرەخزارلىقنى ئاڭتۇرۇپ ئىلگىرىلەۋاتقاندا، ئىككى ئەر گۇماندار ئۇيۇقسىز يېقىنلا يەردىكى قويۇق تۇخۇ-مەكلىك ئىچىدە ئورنىدىن تۇرۇپ، ئاپتوماتىك مىلتىق بىلەن تەلۋىلەرچە ئوققا تۇتقان .

گۇماندارلار مول ھەرىيى ھەشىق تەجرىبىسى ۋە قارىغا ئېتىش ئاساسىغا ئىگە بولغاچقا، ئىككى ئاپتوماتىك مىلتىقنىڭ شىددەتلىك ئوت كۈچىدىن ھاسىل بولغان يامغۇردەك ئوقلار ئۇلارنىڭ كۆرۈش دائىرسىدىكى ساقچىلارغا تەككەن. ئەترەت باشلاپ ئالدىدا مېڭىۋاتقان جۇ دېجۇن شۇ چاغدا ئېغىر يارىلانغان بولسىمۇ، يەنىلا تېزلىكتە تاپانچىسىنى چىقىرىپ ياتقان يېرىدە قايتۇرما زەرەپ بەرگەن، يەنە باش قىسىمغا ئوق تېگىپ، نەق مەيد-داندا قەھرىمانلارچە قۇربان بولغان. سىياسىي باش-قارمىنىڭ مۇئاۋىن مۇدىرى شۇ جىنفا جىنايەتچىنى بايقىغان بىرىنچى ۋاقىتتا، سەپىدىشىنى ھىمايە قىلىپ ياتقۇزۇپ قويغان ھەم قورالنى كۆتۈرۈپ قايتۇرما زەرەپ بەرگەن، ئۇدۇلدىن كەلگەن ئوق تېگىپ يىقىلغان، بەدىنى ئېغىر يارىلانغان. تاش-يولنىڭ شەرق تەرىپىنى ئاڭتۇرۇۋاتقان تەھەققىلە-گۈچى ۋاڭ شۇبەي جىنايەتچى تەرىپىدىن ئوققا تۇتۇلۇپ تاشيولغا يىقىلغان .

تۆت تەرەپتىن ئىزدەۋاتقان ساقچى كۈچلىرى

چەيخېيەن ئۇرۇش قەھرىمانلىرى توپى :

يامغۇردەك يېغىۋاتقان ئوق ئارىسىدا تەۋەلىكىنىڭ ئاماللىقىنى قوغداش

◀◀ **سەلتەنەتلىك گۈللىشى ئۈچۈن . قەھرىمانلار، قۇربانلار شەجەرىسى** ▶▶

ئاۋازنى ئاڭلاپ يىغىلغان، دۇشمەننىڭ ئوت كۈچى بېسىمىدا قوراللىق ئىككى گۇماندار بىلەن يول ئايرىپ تىرگەشكەن ھەم ئاددىي ئالدىنقى سەپ ئىستىھكامى قۇرۇپ، سىرتتا قورشاۋ چەمبىرىكى ئورۇنلاشتۇرغان. دۇشمەن بىلەن بولغان ئارىلىقى 30 - 20 مېتىرلا كېلىدىغان تىرىكىشىش چېغىدە، ساقچى تەرەپ گۇرۇبپىلارغا بۆلۈنۈپ ئۆزئارا مۇ-ھاپىزەت قىلىپ، گۇماندارلارنى ئوققا تۇتقان. ئىككى گۇماندار بايقاش قىيىن قويۇق تۇخۇمەك-تۈنلۈكنى ئىگىلىگەن، دۇشمەن يوشۇرۇن، بىز ئاشكارا بولغاچقا، تاپانچىدا ئوققا تۇتۇشنىڭ ئۈنۈ-مى تازا ياخشى بولمىغان، قوماندانلىق ئىشتابى شۇبە ھەرىيى رايونىدىن دەرھال ئىككى ساندۇق گىرانات يۆتكەپ كەلگەن. ساقچى تەرەپ بىر تە-رەپتىن تاپانچىدا ئوققا تۇتقاچ، بىر تەرەپتىن گىرا-نات ئارقىلىق قىستىغان .

ۋىلايەتلىك جامائەت خەۋپسىزلىكى ئىدارد-ىسىنىڭ ساقچى ئايشار كىسىنى كۈندۈرۈش يېتەكچە-سى لى چاڭخۇا دۇشمەنگە قارشى ئالدىنقى سەپكە ئۆمىلىگىنىچە ئوق - دورا يەتكۈزۈپ بەرگەن. لى چاڭخۇا قولىنى كۆتۈرۈپ گىرانات ئېتىۋاتقاندا، كۆتۈلمىگەندە ئوق تېگىپ، قان ئىچىدە يىقىلىپ قەھرىمانلارچە قۇربان بولغان. جامائەت خەۋپ-سىزلىكى ئەرزىيەت قوبۇل قىلغۇچىسى شاڭ چى-بىر يىل ئىلگىرى ھەرىيى سەپتىن چېكىنگەن جەڭچى بولۇپ، قاتتىق سىناقلاردىن ئۆتكەن ھەرىيى قابىلىيىتىگە تايىنىپ، ئەڭ ئالدىدا ئاڭاكاڭا ئۆتكەن، قارشى تەرەپنىڭ ئوت كۈچىنى بېسىقتۇ-رۇپ سەپداشلىرىنى مۇھاپىزەت قىلىش ئۇچۇن، ئۇ گىرانات تاشلاۋاتقان شۇ يەپتتە بېشىغا ئوق تېگىپ، ئالدىنقى سەپ ئىستىھكامىدا قۇربان بولغان. ۋىلا-يەتلىك سوت ھەھكىمىسىنىڭ ساقچىسى شەن شىڭجۇڭ يولىدىن گۇتۇپ كېتىۋاتقىنىدا ساقچى - باندىت ئېتىشىشى بىولۇۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ، كەسپىي مەسئۇلىيەت تۇيغۇسى بىلەن ئۆزۈلكىدىن جەڭگە قاتناشقان، بەختكە قارشى بېلىگە ئوق تېگىپ، دوختۇرخانىغا ئېلىپ بېرىلىپ جىددىي فۇتقۇزۇلغان بولسىمۇ، يارىسى ئېغىر بولغانلىقتىن قۇربان بولغان. ھالبۇكى، مۇھاپىزەت قىلىنىپ فۇتقۇزۇپ چىقىلغان شۇ جىنغامۇ يارىسى بەكلا ئېغىر بولغانلىقتىن قىمەتلىك ھاياتىنى تەقدىم قىلغان .

قىسقا ئەمما شىددەتلىك دوققۇرۇشما جەڭدە بەش خەلق ساقچىسى، بىر قانۇن ساقچىسى يىقىل-غان. تېخىمۇ زور ئۆلۈش - يارىلىنىشتىن ساقلىنىش ئۇچۇن، يۇقىرى دەرىجىلىك رەھبەرلەرنىڭ قوشۇ-لۇشى بىلەن، ۋاقىتلىق قوماندانلىق ئىشتابى تانكا يۆتكەپ ياردەم بېرىش ھەققىدە يوليورۇق سورد-غان. چۈشتىن كېيىن سائەت 4لەردە، ساقچى تەرەپ-نىڭ شىددەتلىك ئوت كۈچى ھۇجۇمىدا، گۇماندار لىن X باشقا كەلگەننى كۆرۈش نىيىتىدە دەلدەگ-شىگىنىچە تاشيولغا سىرگەپ چىقىپ ئەسەبىيلەرچە ئوق چىقارغان ھەم چېچىشقا ئۇرۇنغان، ساقچى تە-رەپنىڭ زىچ ئوققا تۇتۇشىدا نەق مەيداندا ئېتىپ ئۆلتۈرۈلگەن. يەنە بىر گۇماندار شۇ X ئەڭ ئا-خىرقى قېتىم تىرىكىشىشكە ئۇرۇنماقچى بولغىنىدا گىراناتا پار تالاپ ئۆلگەن. يېڭى جۇڭگو جامائەت خەۋپسىزلىكى تارىخىدىكى بۇ مەيدان ئەڭ ئېچىچە-ئىشلىق ساقچى - باندىت ئېتىشىشى ئاخىر ساقچى تەرەپنىڭ غەلبىسى بىلەن ئاخىرلاشقان، ھالبۇكى، قۇربان بولغان ئالتە قەھرىمان ھەتتا ئۆزلىرىنىڭ ۋەسىيىتىنىمۇ قالدۇرۇشقا ئۆتكۈرۈلمىگەن .

بۇ قېتىملىق ئۇرۇشتا قۇربان بولغان بەش خەلق ساقچىسى، بىر قانۇن ساقچىسىغا شۇ چاغدى-كى لياۋنىڭ ئۆلكىلىك ئىنقىلابىي كومىتېت تەرىپىد-ىدىن ئىنقىلابىي قۇربان دەپ نام بېرىلگەن، 1979 - يىلى 7 - ئاينىڭ 24 - كۈنى داغدۇغىلىق ماتەم ھۇرا-سىمى ئۆتكۈزۈلگەن، قۇربانلارنىڭ جەسەت كۈلى تىيېلىڭ لۇڭشۈۋشەندىكى ئىنقىلابىي قۇربانلار قەب-رىستانلىقىغا دەپنە قىلىنغان .

چەيخېيەن ئۇرۇشىدىكى بەش نەپەر جاما-ئەت خەۋپسىزلىكى قەھرىمان - قۇربان ئائىلىسىد-ىنىڭ ئەۋلادلىرى سۆيۈملۈك ئادىمىنىڭ ئىسسىق قېنى بىلەن بايان قىلىنغان شەرىپى ۋە ئارزۇسىغا ۋارىسلىق قىلدى، ئىلگىرى - كېيىن بولۇپ 18 ئادەم ئورنىغا چىشى، ئىمتىھان بېرىپ قوبۇل قىل-دى، نىش، قىسمىدىن كەسىپ ئالىمىشىش قاتارلىق شە-كىللەر ئارقىلىق تىيېلىڭ جامائەت خەۋپسىزلىكى قو-شۇنىغا قوشۇلدى. قۇربان شۇ جىنغانىڭ نەۋرىسى ئەنگىلىيەدە ماگىستىرلىق ئۇنۋانىنى ئالغاندىن كېيىن يەنە ئىمتىھان بېرىپ جامائەت خەۋپسىزلىكى قو-شۇنىغا كىرىپ، تىيېلىڭ جامائەت خەۋپسىزلىكى بىد-رىنچى سېپىدە خىزمەت قىلدى .

^[1] ئارپىس: ئۇرۇمچى شەھىرى ياڭزىجياڭ كوچىسى 1 - نومۇر . ئېلان باشقارمىسى: 5850783، تارقىتىش مەركىزى: 589769، تېلېگرام نومۇرى: 5028. پوچتا نومۇرى: 830051، گېزىتنىڭ يىللىق باھاسى: 336 بۈەن، ئايلىق باھاسى: 28 بۈەن، پارچە باھاسى: بىر بۈەن (گېزىتنىڭ تىزىملاش نومۇرى: 102)